

Η Γερόντισσα Χαριθέα - Μια καρδιά ανοικτή για κάθε «Χριστό» (1915 - 13/04/2000)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μακαριστή Γερόντισσα Χαριθέα, κατά κόσμο Ελένη Χατζηχάρου, γεννήθηκε το 1915 στο χωριό Αθηνένου και ήταν το δεύτερο από τα πέντε παιδιά της οικογένειας της. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο και στη συνέχεια βοηθούσε στις διάφορες γεωργικές εργασίες την οικογένεια της η οποία διακρινόταν για την κοινωνική και οικονομική της κατάσταση.

Ο πόθος της για το μοναχικό βίο

Από πολύ νεαρή ηλικία η καρδιά της φλεγόταν από τον πόθο να αφιερώσει τη ζωή της στο Χριστό ακολουθώντας το μοναχικό βίο, πράγμα πολύ ασυνήθιστο για τα κυπριακά δεδομένα, αφού μέχρι τότε δε λειτουργούσε ούτε ένα γυναικείο κοινόβιο στην Κύπρο.

*Η μακαριστή Γερόντισσα Χαριθέα (1915 – 13/04/2000), ηγουμένη Ιεράς Μονής Αγίου
Ηρακλείδου*

Στην εκπλήρωση της επιθυμίας της αυτής συνάντησε μεγάλη αντίσταση από τους γονείς της οι οποίοι μάλιστα την πίεζαν συνεχώς να παντρευτεί. Σχετικά αναφέρει η ίδια στο προσωπικό της ημερολόγιο: «Αφ' ης ημέρας ανεκοίνωσα τον σκοπόν μου στους γονείς μου, άνοιξα εμπρός μου ένα χάος αδιαπέραστον. Δεν το περίμεναν, δεν ήθελαν να ακούσουν περί μοναχικής πολιτείας, τους εφάνη τόσον απαίσιον και δεν εδίσταζαν να μου λένουν, ότι τους επρόσβαλλα και ότι έπρεπε να παραιτηθώ. Και μέραν και νύκτα είχαμεν ένα πόλεμον ακατάπαυστον. Εγώ επέμενα, εκείνοι με απέτρεπαν και ήμουν διαρκώς λυπημένη και επαρακαλούσα τον Θεόν να με φώτιση τι να κάνω διότι ητο δι'εμέ ένας θάνατος. Είχα εκ δεξιών μου

την αγάπη του Θεού και εξ αριστερών μου την αγάπην των γονέων μου. Τον Θεόν δεν τον έβλεπα, αλλά τον αισθανόμην τόσον πλησίον μου, που δεν ήθελα να απομακρυνθώ, διότι κάτι σα μέθη πνευματική, μία γλυκύτης άρρητος, μία χαρά ανείπωτος επλημμύριζεν την καρδίαν μου και έφρισσεν από πνευματική αγαλλίασιν το πνεύμα μου. Πάλιν τους γονείς μου τους υπεραγάπουν. [...] Άντεταξα όλας μου τας δυνάμεις, αγωνίσθηκα με σθένος και υπέρ άνθρωπον. Εκομματιάσθη η καρδιά μου. Υπέφερα πολύ. νύκτες ολόκληρες άγρυπνη με δάκρυα ατελείωτα και ένας βουβός πόνος ήτο η συντροφιά μου».

Στις δύσκολες αυτές στιγμές της ζωής της. η νεαρή τότε Ελένη, έβρισκε μοναδικό καταφύγιο τις κρυφές συναντήσεις και τη μυστική αλληλογραφία που διατηρούσε με τον πνευματικό της Γέροντα Μακάριο Σταυροβουνιώτη ο οποίος διέπρεψε ανάμεσα στους πατέρες της Μονής του για την πλούσια πνευματική του δράση. Γράφει γι' αυτόν χαρακτηριστικά η Γερόντισσα Χαριθέα: «[...] ο ευλογημένος μου έδωσε τόσον θάρρος και ελπίδα με τα γραφόμενά του [...] Υπήρξε για μένα πνευματικός μου πατέρας, στήριγμα και παρηγοριά σ' όλην την επίγειόν του ζωήν και σ' εκείνον χρεωστώ όλην την πνευματικήν μου υπόστασιν και ουδέποτε θα τον λησμονήσω...».

Ταυτόχρονα, η ίδια έδινε όλο τον εαυτό της σε θερμή προσευχή, ακόμη και την ώρα που εργαζόταν έξω στα χωράφια. Γράφει στο ημερολόγιο της: «Θεέ μου, και αν αυτό είναι το θέλημά σου και αν με προορίζεις διά μοναχήν, βεβαίωσόν με διά να προχωρήσω.

Επέρασε καιρός, και εγώ με την προσμονήν διά την απάντησιν του Θεού, επερνούσα τον καιρόν μου προσευχομένη και περιμένουσα το πλήρωμα του χρόνου».

Η θεία κλήση για το μοναχικό βίο

Και πράγματι η απάντηση του Θεού ήρθε και η έλλειψη της ανθρώπινης παρηγοριάς καλύφθηκε με την επέμβαση της θείας παρηγοριάς. Η ίδια η μακαριστή Γερόντισσα περιγράφει το θαυμαστό αυτό γεγονός στο προσωπικό της ημερολόγιο: Ποτέ δε θα ξεχάσω το άγιόν Του κάλεσμα.

Όταν αναπολώ εις την μνήμην μου την ημέραν εκείνην... με διατρέχουν ρίγη θείας συγκινήσεως και μένω εκστατική μπροστά στο θείο μεγαλείο που αντίκρυστα και έγινα μέτοχος εγώ, ανάξιον πλάσμα και τόσον μικρόν...

Ήταν μια Κυριακή του Αύγουστου του 1938. Ανέβηκα στο ανώγι διά να αναπαυθώ και σωματικώς και να τακτοποιήσω τους λογισμούς μου που ήτο τόσον ταραγμένοι και αλληλοσυγκρουόμενοι [...] Όσον και αν προσπαθούσα, μου ήτο

αδύνατο να τακτοποιήσω έστω και επ' ελάχιστον το ταραγμένο μου πνεύμα. Ξέσπασα σε κλάματα ατελείωτα και μετά σε κατανυκτικήν προσευχήν... Ηρέμησε το πνεύμα μου και κάτι σαν ύπνος με κατέλαβε. Μου έφάνη πως άκουσα σαν βοήν ανέμου, σαν να εσείετο καλαμώνας και ετράβηξε την προσοχήν μου προς το μέρος που ακούετο η βοή. Πράγματι ήτο άνεμος στην αρχή και ενώ έβλεπα προς τα εκεί ξανοίχθηκε μπροστά μου ένα μεγαλοπρεπές θέαμα. Εφάνη μαζί με τον άνεμο ένας άνθρωπος ντυμένος ιερατικά, νέος και ωραίος, ασπροντυμένος με γαλανούς σταυρούς επάνω στο φελόνιον. Δεν πατούσε στη γη. Ήρχετο προς το μέρος μου σαν να πετούσε, σαν να γλυστρούσε. Τα μαλλιά του και τα γένεια του τα ξανέμιζεν ο αέρας και το πρόσωπον του ήτον χαροποιόν. Έφθασε κοντά μου και με επροσπέρασε ένα βήμα και ύψωσε έναν μεγάλον σταυρόν και μου είπε συνάμα: «Έρχου οπίσω μου». Επροχώρησε με τον άνεμο και ακούστηκε ψαλμωδία από μυριάδες φωνές και έπαυσε πλέον δι' εμέ η οπτασία εκείνη. Εξύπνησα και μονομιás ευρέθηκα γονατιστή. Ξέσπασα σε λυγμούς. ..Εφώναζα, «έρχομαι Κύριε, έρχομαι» και έκλαια... Από την ημέραν εκείνην μία ήτο η σκέψις μου, πως θα κατορθώσω να απαλλακτώ τον κόσμον και να βρεθώ μόνη μου μέσα σε ένα κελλί με τέσσερις τοίχους, να απολαύσω τον Θεόν μου».

Η Γερόντισσα «ενδεδυμένη τα όπλα του Χριστού»

Από τότε. όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η μακαριστή Γερόντισσα, τάχθηκε υπό τη σημαία του σταυρού και πήρε την οριστική απόφαση να ακολουθήσει το μοναχικό βίο. Τακτοποίησε όλες τις υποθέσεις, βοήθησε στην αποκατάσταση των αδελφών της. κέρδισε κάπως τη μεταβολή των γονιών της και έτσι το 1945 εγκατέλειψε τα του κόσμου και πήγε στο ιδιόρρυθμο μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Καϊμακλί, αφού τότε δε λειτουργούσε κανένα γυναικείο κοινόβιο μοναστήρι στη Κύπρο.

Το 1949 στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου. αξιώθηκε του μεγάλου και αγγελικού σχήματος και πήρε το όνομα Χαριθέα. Τα γραφόμενα στο ημερολόγιό της γι' αυτή τη μέρα, όπως και ολόκληρη η βιοτή της, φανερώνουν το ανδρείο και αγωνιστικό φρόνημά της και ξεχώριζε πάντα στο χαρακτήρα της. Γράφει σχετικά: «Τώρα πλέον ως στρατιώτης Χριστού, ενδεδυμένη τα όπλα του Χριστού, κατέρχομαι στο στάδιον του αγώνος αποφασισμένη να αποθάνω εις τον αγώνα, παρά να ενδώσω εις τας υποβολάς του εχθρού από τον οποίον καθώς ήκουσα εις την χειροτονίαν μου δεν θα εύρω άνεσιν».

Γεμάτη πνευματικό ενθουσιασμό όπως αναφέρει, έστηνε πύργους με τη φαντασία της και έβλεπε τα μακρά κοντά και τας τραχείας οδούς λείας. Πολυ σύντομα όμως διαπίστωσε ότι η πνευματική κατάσταση στο μοναστήρι δεν την ευχαριστούσε ένεκεν

της ιδιορρυθμίας και της έλλειψης διοικήσεως, γι' αυτό η προσευχή της και ο διακαής πόθος της ήταν να φύγει απ' εκεί και να αξιωθεί να ζήσει σ' ένα κοινόβιο, όπως πάντα ονειρευόταν.

Στο μοναστήρι του Αγίου Ηρακλειδίου

Το παρεκκλήσιο του Τιμίου Προδρόμου (αεροφωτογραφία) το οποίο κτίστηκε επί ηγουμενίας της Γερόντισσας Χαριθέας η οποία βρίσκεται στο εικονοστάσιον του Καθολικού της Ιεράς Μονής

Δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια υπομονής και καρτερίας χρειάστηκαν για να φτάσει το πλήρωμα του χρόνου. Το 1962 λοιπόν με την άδεια του τότε Αρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου του Γ' δίνεται στη Γερόντισσα και σε άλλες δύο αδελφές που έφυγαν μαζί της, την αδελφή Θεοφανώ και την αδελφή Ευπραξία, το μοναστήρι του Αγίου Ηρακλειδίου που μέχρι τότε ήταν ερειπωμένο, με σκοπό την αναστήλωση και επαναλειτουργία του ως κοινοβίου.

«Όταν ήλθαμεν την πρώτην φοράν να το δούμεν, γράφει η μακαριστή Γερόντισσα,

με έπιασε δέος. Παλαιόν, ερειπωμένον ακατοίκητον...χωρίς εξώπορτα, χωρίς νερό, χωρίς δρόμο, χωρίς φώς... χωρίς κουζίνα και όσα χρειάζονται να ζήσουν οι άνθρωποι. Τα ενθυμούμαι και θαυμάζω το θάρρος που οπωσδήποτε το αναπτέρωνε ο πόθος και η βοήθεια του αγίου Ηρακλειδίου... Εχρειάσθη αρκετός καιρός να απαλλαγούμε από διάφορα ερπετά... που σφετερίζοντο μαζί. μας και αυγά και ψωμιά και όσπρια... Εχρειάσθησαν πολλές ημέρες να καθαρίσωμεν την αυλήν από τα αγκάθια και την εκκλησίαν από τις αράχνες και τες λίγδες των λαδιών... Δουλειά καθημερινή και κόποι μεγάλοι...».

Πολύ σύντομα ο αριθμός της αδελφότητας αυξήθηκε και έτσι το 1966, η Γερόντισσα Χαριθέα αναλαμβάνει επίσημα την ηγουμενία της Μονής.

«Μόνον από αγάπην κινούμενη», όπως αναφέρει, «ανέλαβα την ευθύνη, χωρίς να υπολογίσω το μέγεθος της δυσκολίας. Το κοινόβιον και η παρουσία του πνευματικού, μου έδιδε το θάρρος και εσμίκρυνε τες δυσκολίες».

Με την ανδρεία της ψυχή, το δραστήριο χαρακτήρα και το άμεμπτο αγωνιστικό της φρόνημα, με θυσία και αυταπάρνηση ανοικοδόμησε τον άγιο και αποστολικό χώρο της μετανοίας της με κομμάτια από την καρδιά της. Κάθε τι έμψυχο και άψυχο στο μοναστήρι είναι ποτισμένο από τα δάκρυα των προσευχών της και τους ιδρώτες των κόπων της. Το οικοδομικό συγκρότημα της Μονής δέχθηκε πολλαπλές επιδιορθώσεις και προσθήκες κατά τη διάρκεια της ηγουμενίας της. Επισκευάστηκαν εκ βάθρων και επεκτάθηκαν πτέρυγες της Μονής. Διορθώθηκε και εξωραίστηκε το Καθολικό και το Συνοδικό. Ανοικοδομήθηκαν εργαστήρια, τραπεζαρία, ξενώνες και αρχονταρίκι. Κτίστηκε παρεκκλήσιο αφιερωμένο στον Τίμιο Πρόδρομο. Ακόμη διαμορφώθηκαν εσωτερικοί διάδρομοι με ψηφιδωτό δάπεδο το οποίο φιλοτέχνησαν οι αδελφές της Μονής.

Καρδιά ανοιχτή για κάθε «Χριστό»

Εκτός όμως. από την ευθύνη για την αναστήλωση και επέκταση της Μονής για τριαντατέσσερα χρόνια σήκωνε και το βαρύ σταυρό της πνευματικής καθοδήγησης των μοναζουσών.

Με απέραντη αγάπη, διάκριση, ταπείνωση και συμμόρφωση στην πατερική παράδοση, προσπαθούσε να μορφώσει το Χριστό στην καρδιά κάθε αδελφής, γεγονός, που απαιτούσε πολλή υπομονή και μακροθυμία, αφού κάθε άνθρωπος έχει διαφορετικό χαρακτήρα και ιδιαιτερότητες. Γράφει συγκεκριμένα η Μακαριστή Γερόντισσα στο ημερολόγιο της: «Διά να συγκροτείται και να προχωρή ένας πνευματικός οργανισμός ο υπεύθυνος οφείλει να κλαίη μετά των κλαιόντων και να χαίρη μετά των χαιρόντων. Να κατεβή στο επίπεδο του οποιουδήποτε αδελφού και

να έχη τη δύναμιν να τον σηκώση από την πτώσιν του. διαθέτοντας πολλήν αγάπην, πολλήν υπομονήν και μαεστρίαν. διά να τον θέσῃ ενώπιον του σκοπού του και των υποσχέσεών του απέναντι του Εσταυρωμένου Ιησού. Δεν είναι εύκολον καθόλου, διότι βαρύνουν οι κληρονομικότητες, πολλές φορές η στενή διανοητική δύναμις, οπότε ενισχύεται ο εγωϊσμός, η φιλαυτία, το πείσμα και κυριαρχεί η υπερηφάνεια».

Έτσι η μακαριστή Γερόντισσα Χαριθέα, πλάτυνε τόσο πολύ την καρδιά της, ώστε να χωρεί και να σκεπάζει τα προβλήματα τις ανησυχίες και τις αδυναμίες κάθε πνευματικού της τέκνου, Επιπλέον, λόγω του χαρακτήρα της, απέφευγε την αυταρχική επιβολή κανόνων και προσπαθούσε να επιταχύνει το έργο της, προκαλώντας τη φιλοτιμία και την αγάπη των αδελφών προσφέροντας, ταυτόχρονα, τον εαυτό της ως παράδειγμα προς μίμηση, τόσο στην εξωτερική συμπεριφορά όσο και στην εσωτερική πνευματική εργασία.

Φορητή εικόνα του Αγίου ηρακλειδίου η οποία βρίσκεται στο εικονοστάσιον του Καθολικού της Ιεράς Μονής

Παράλληλα με τη φροντίδα για την πνευματική καθοδήγηση της αδελφότητας, πολύ συχνά μοιραζόταν τις υλικές και πνευματικές ανάγκες, τον πόνο και τα

προβλήματα κάθε ανθρώπου που ζητούσε τη βοήθεια της. Παρ' όλες τις φροντίδες που είχε και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε από διάφορες αρρώστιες που κατά καιρούς πέρασε, η πόρτα και η καρδιά της ήταν πάντοτε ανοιχτή για κάθε «Χριστό», όπως χαρακτηριστικά αποκαλούσε κάθε ένα που ζητούσε τη βοήθεια της. Όσοι κληρικοί, μοναχοί και λαϊκοί είχαν την ευλογία να την γνωρίσουν, έτρεφαν γι' αυτήν μεγάλο σεβασμό, εκτίμηση και αγάπη, αφού η πανωραία ψυχή της αντανakλούσε με γλυκύτητα και απλότητα τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος. Αν και διήλθε τη ζωή της διά μέσου πολλών θλίψεων, χύνοντας ποταμούς δακρύων, αν και συνάντησε μεγάλες δυσκολίες και πολλές αντιδράσεις, εντούτοις με το ανδρείο φρόνημα που την χαρακτήριζε και τις παννύχιες προσευχές της κατάφερε να αντιμετωπίζει κάθε δύσκολη κατάσταση, έχοντας πάντοτε την ελπίδα της στη Θεία Πρόνοια.

Το οσιακό τέλος της Γερόντισσας

Τα τελευταία δύο χρόνια της επιγείου ζωής της τα πέρασε καθηλωμένη στο αναπηρικό καροτσάκι, λόγω κάποιας βλάβης στη σπονδυλική της στήλη. Ο τελευταίος χρόνος έγινε, όμως, μαρτυρικός, αφού προστέθηκαν οι αβάσταχτοι πόνοι τον καρκίνου και οι ατελείωτες νύχτες που περνούσε άγρυπνη, λόγω της δύσπνοιας. Και αυτή τη δοκιμασία, όμως, την πέρασε με πολλή υπομονή, καρτερία, σιωπή και προσευχή, χωρίς να γογγύσει ή να παραπονεθεί, διδάσκοντας, έτσι το τελευταίο μάθημα σε εμάς τις μοναχές της. Στις 13 Απριλίου το 2000, Πέμπτη του Μεγάλου Κανόνος, κοιμήθηκε εν Κυρίω με οσιακό τέλος.

Την προηγούμενη νύχτα, όταν οι αδελφές διάβαζαν στο νοσοκομείο το Μεγάλο Κανόνα, η Γερόντισσα συμπλήρωνε το «Ελέησόν με. ο Θεός ελέησόν με», ενώ το πρωί την άκουσαν να λέει: «Αποστραφήτωσαν παραυτικά αισχυνόμενοι οι λέγοντες μοι εύγε», εύγε. Αφού γύρισε αριστερά, έφτυσε τρεις φορές, ξανάφτυσε πιο δυνατά και συνέχισε λέγοντας: «Αγαλλιάσθωσαν και ευφρανθήτωσαν επί Σοι. πάντες οι ζητούντες Σε ο Θεός και λεγέτωσαν διά παντός, μεγαλυνθήτω ο Κύριος, οι αγαπώντες το σωτήριόν Σου».

Η προσευχή ήταν η συνεχής αδολεσχία της μέχρι και τις τελευταίες αναπνοές της. Ένα δείγμα της προσευχής της προς τον ουράνιο νυμφίο της είναι γραμμένο στο ημερολόγιό της: «Θεέ μου, Σε παρακαλώ η αναξία Σου δούλη. Τη βοήθειάν Σου και τη χάριν Σου την οποίαν εδοκίμασα πλουσίαν ένεκεν της άπειρου Σου ευσπλαχνίας και έδειξες τον πλούτον της χρηστότητας Σου και εις εμέ την ελαχίστην, μη παύσης να μοι χορηγής πάντοτε, διά να δυνηθώ να φέρω τον Σταυρόν σου, μέχρι τελευταίας μου αναπνοής, να εργασθώ προς δόξαν Σου και να φανώ αξία της κλήσεως της οποίας εκλήθην. Κάμε με αγίαν, Θεέ μου, και εν σώματι και εν πνεύματι. Μή με εγκατάλειψης διά τας εν γνώσει και αγνοία μου αμαρτίας. Μη

παρίδης την πτωχήν Σου, τεθλιμμένην και αποτεθαρρημένην. Μη με αφήσης μόνην, Θεέ μου, εις τας επιθυμίας μου, αλλά δος μοι την χάριν Σου, ίνα συμπαρούσα μοι κοπιάση και μείνη μετ' εμού, μέχρι τέλους.

Ηγαπημένε μου Ιησού, Αγνέ μου εραστά, γλυκύτατε σύζυγε της ψυχής μου, μοναδικόν μου αγαθόν παντοτινή αδολεσχία του νοός μου, γλυκύτατον εντρύφημα της γλώσσης μου άρρητος θυμηδία της ψυχής μου, βοήθησον με να φέρω με υπομονή τον ολίγον κόπον τον οποίον χάριν Σου ανέλαβον, ότι είσαι Θεός ελέους και οικτιρμών και Σοι την δόξαν αναπέμπομεν, τω Πατρί και τω Υιώ και τω Αγίω Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων».

Αμήν. Την ευχή της να' χουμε.